

Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 33 92 93 00
Fax. 33 93 25 18
E-mail sm@sm.dk
www.sm.dk

**Grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg
om**

**Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om sociale investeringer i vækst og samhørighed, herunder gennem anvendelse af Den Europæiske Socialfond 2014-2020
KOM (2013) 083 (modtaget i dansk udgave d. 27. februar 2013)**

1. Resume

Kommissionens meddelelse om sociale investeringer blev fremlagt d. 20. februar 2013 og opfordrer medlemsstaterne til at gøre brug af en række foranstaltninger, herunder at udvikle initiativer til social investering samt at benytte Socialfonden til at finansiere social inklusion. Kommissionen støtter medlemsstaterne på en række områder, herunder ved at overvåge de reformer, der skal iværksætte strategien for aktiv inklusion og at vejlede medlemsstaterne om, hvorledes social investering kan anvendes samt at muliggøre øget deling af europæisk viden.

26. marts 2013

J.nr. 2012-9256

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM 2013 (083) af 20. februar 2013 fremsendt forslag om social investering med henblik på vækst og social sammenhæng, herunder anvendelse af Den Europæiske Socialfond for perioden 2014-2020.

Kommissionen tager udgangspunkt i den aktuelle krise sammenholdt med strukturelle udfordringer, som forventes at føre til øget ulighed internt i og mellem medlemsstaterne samt øget risiko for fattigdom og social udelukkelse. Det gør det ikke kun vanskeligt at nå målene i EU 2020-strategien, men risikerer ifølge Kommissionen at medføre omfattende negative sociale og økonomiske konsekvenser, da ikke alene de enkelte borgere men også samfundene som helhed bærer de sociale, økonomiske og sundhedsmæssige omkostninger ved arbejdsløshed, fattigdom og social eksklusion.

Disse strukturelle ændringer gør det ifølge Kommissionen nødvendigt at reformere og modernisere de sociale systemer med henblik på at forbedre konkurrenceevnen og at opretholde et retfærdigt og inklusivt samfund. Som følge heraf lægger Kommissionen vægt på, at aktiverende foranstaltninger bør tillægges større vægt i socialpolitikken med henblik på at give borgeren bedre mulighed for at deltage i og bidrage til samfundet i overensstemmelse med deres muligheder. Der bør derfor ifølge Kommissionen lægges øget vægt på effektivitet og resultater, således at social investering anses som en investering både i den enkelte borger og samfundet som helhed.

3. Formål og indhold

Kommissionens meddelelse opsummerer en længere række eksisterende initiativer og udstikker retningen for, hvorledes Kommissionen ønsker at præge det socialpolitiske samarbejde fremover. Ud over selve meddelelsen har Kommissionen fremsat en henstilling om 'Investering i børn: hvordan man bryder den onde cirkel for de socialt udsatte' (C (2013) 778) samt en række arbejdsdokumenter.

Kommissionens meddelelse om sociale investeringer i vækst og samhørighed, herunder gennem anvendelse af Den Europæiske Socialfond 2014-2020. (KOM (2013) 083)

Kommissionens meddelelse har tre primære indsatsområder:

1. Socialsystemerne bør gøres mere bæredygtige og hensigtsmæssige gennem forenkling og større målrettethed;
2. Aktiverings- og støttepolitik gennem målrettet, betinget og mere effektiv støtte;
3. Sociale investeringer gennem hele livet.

Til brug for indsatsområderne opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til at gøre brug af en række foranstaltninger, herunder:

- at vurdere investeringsaspektet i forbindelse med de enkelte ydelser, herunder lægge større vægt på betydningen af børnepasning, uddannelse, sundhedstjenesteydelser, efteruddannelse samt aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger og rehabilitation;
- at iværksætte inklusionsstrategien fra 2008, som bygger på tilstrækkelig kontanthjælp, inklusive arbejdsmarkeder samt effektive og kvalitetsprægede sociale tjenesteydelser;
- at eliminere løngabet mellem mænd og kvinder og adressere andre barrierer for kvinders og andre underrepræsenterede gruppers deltagelse på arbejdsmarkedet;
- at bekæmpe hjemløshed ved hjælp af strategier, der er baseret på forebyggelse og boligtildeling;
- at udvikle konkrete initiativer til social innovation, herunder offentlige – private partnerskaber med henblik på understøttelse af evidens-baseret viden;

- at støtte sociale entreprenører, herunder ved incitamenter til at påbegynde virksomheder og at udvikle viden og netværk;
- at benytte Socialfonden til at finansiere foranstaltninger med henblik på integration på arbejdsmarkedet samt social inklusion;
- at bryde den negative sociale arv på integreret vis gennem familieydelser og ydelser, herunder lige adgang til tidlig uddannelse, sundhedspleje og sociale tjenesteydelser;
- at anvende de vejledende principper for aktiv aldring og solidaritet mellem generationerne til at undersøge ældre menneskers deltagelse i samfundet og på arbejdsmarkedet;
- at undersøge, hvorledes ændringer i de enkelte lovgivninger påvirker socialpolitikken;
- at igangsætte en evidens-baseret strategi for formindskelse af fattigdom, herunder ved at adressere de mangeartede behov hos udsatte mennesker.

Kommissionen vil støtte medlemsstaterne på en række områder, herunder ved

- at overvåge tilstrækkelighed og bæredygtighed af budgetterne og deres betydning for social investering, herunder øget vægt på politikker for børnepasning, almen uddannelse og faglig uddannelse, boligstøtte, revalidering, bæredygtige sundhedstjenesteydelser og aktiv arbejdsmarkedspolitik;
- at Komitéen for Social Beskyttelse (SPC) sammen med Den Økonomiske- og Politiske Komité (EPC) inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode vil udvikle en metodologi med henblik på denne overvågning;
- at overvåge de reformer, der skal understøtte strategien for aktiv inklusion inden for rammerne af Det Europæiske Semester;
- at støtte sund og aktiv aldring med henblik på ældre menneskers mulighed for et uafhængigt liv ved anvendelse af nye teknologier, herunder e-sundhed, og overvåge fremskridtet mod en bæredygtig og hensigtsmæssig social beskyttelse mod risici for langtidspleje;
- at etablere et ekspertpanel i løbet af 2013, der kan yde uafhængig rådgivning om effektive investeringer i sundhed;
- at udarbejde en henstilling om inklusion af romaer med udgangspunkt i medlemsstaternes erfaringer;
- at forbedre dataindsamlingerne med henblik på overvågning af socialpolitikken i et livsforløb;
- at muliggøre øget deling af viden hidrørende fra Socialfonden, herunder navnlig ved udvikling af en vidensbank sammen med medlemsstaterne og "Eurofond" samt kortlægning af fattigdom i Europa;
- at informere om statsstøttereglerne m.v. og deres virkning på det sociale område;

- at tage forskellige initiativer med henblik på forbedring af de forskellige sociale statistikker;
- at udarbejde vejledninger for brug af de relevante fonde, herunder med henblik på at facilitere øget indbyrdes læring og samarbejde;
- at tildele ressourcer fra samhørighedspolitik og udvikling af landdistrikter til udvikling af menneskelig kapital, herunder beskæftigelse, social inklusion, aktiv og sund aldring, adgang til sociale tjenesteydelser, uddannelse og sundhedstjenester samt livslang læring
- at afprøve nye former for socialpolitik, herunder ved hjælp af Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede;
- at øge borgernes viden om deres sociale rettigheder ved hjælp af brugervenlige guider om social beskyttelse og etablere tjenester, der hjælper dem med at holde styr på deres pensionsrettigheder;
- fremlægge en rapport i 2013 om gennemførelsen af meddelelsen 'Solidaritet på sundhedsområdet: Begrænsning af uligheder på sundhedsområdet i EU'.

Kommissionens henstilling om 'Investerings i børn: hvordan man bryder den onde cirkel for de socialt udsatte' (C (2013) 778)

Kommissionen henstiller at medlemsstaterne tilrettelægger og gennemfører politiske initiativer rettet mod børnefattigdom og social eksklusion, således at børns velfærd fremmes gennem flerdimensionelle strategier. I denne forbindelse opfordres medlemsstaterne til at udvikle integrerede strategier baseret på:

1. Adgang til tilstrækkelige ressourcer ved at:
 - støtte forældrenes tilknytning til arbejdsmarkedet;
 - sørge for en passende levestandard gennem en kombination af sociale ydelser.
2. Adgang til kvalitetsydelser til overkommelige priser ved at:
 - reducere ulighed i en tidlig alder ved at investere i børnepasning og førskolepædagogik;
 - forbedre uddannelsessystemets indvirkning på skabelsen af lige muligheder;
 - forbedre sundhedssystemernes evne til at håndtere socialt udsatte børns særlige behov;
 - sørge for, at børn bor i sikre og tilfredsstillende boliger og boligmiljøer;
 - øge støtten til familier og kvaliteten af anbringelsesmuligheder.
3. Børns ret til deltagelse ved at:
 - styrke synergieffekterne på tværs af sektorer og forbedre forvaltningsmetoder;
 - styrke brugen af evidensbaserede tilgange.
4. Gøre brug af relevante EU-instrumenter ved at:
 - igangsætte initiativer mod børnefattigdom og social udstødelse som et centralt tema inden for Europa 2020 strategien;

- mobilisere de af EU's finansielle instrumenter, der er relevante.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Parlamentets udtalelser foreligger endnu ikke.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant i forhold til selve meddelelsen.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Kommissionens meddelelse har i sig selv hverken statsfinansielle konsekvenser, konsekvenser for det offentlige eller for EU's budget. Meddelelsen har heller ingen samfundsmæssige konsekvenser.

I det omfang, der sker en konkret udmøntning af de enkelte initiativer, vil disse særskilt blive vurderet med henblik på konsekvenserne.

8. Høring

Meddelelsen har været i høring i Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

DA

Generelt hilser DA det velkomment, at Kommissionen i sin nye sociale investeringspakke lægger op til en ny approach med fokus på mere effektive sociale beskyttelsessystemer i EU og med fokus på vækst. Den demografiske udvikling i EU og den deraf følgende stigende mangel på arbejdsudbud på de europæiske arbejdsmarkeder understreger dette.

For DA er det afgørende, at fokus i EU med den aktuelle krise rettes mod at skabe vækst og nye arbejdspladser, og at de enkelte lande i EU gennemfører de nødvendige reformer, der sigter mod at nå de opstillede 2020 mål. Velfærdssystemerne i medlemslandene skal moderniseres, og de sociale systemer skal være bæredygtige.

Sigtet med reformerne af de sociale systemer må og skal efter DA opfattelse rette sig mod at bringe modtagere af ydelser fra de sociale ordninger tilbage til arbejdsmarkedet gennem etablering af de rette incitament i ydelsessystemerne til at gøre det muligt, at tidligere ydelsesmodtagere igen bliver selvforsørgende.

DA skal understrege, at udformningen af det enkelte lands sociale systemer er et nationalt anliggende, men DA vil samtidig være positiv overfor gennem den åbne koordinationsmetode. Denne metode er en vej til at sikre, at de reformer landene gennemfører overvåges til at sikre at landene har bæredygtige socialbudgetter, og der sker en benchmarking mellem landene. Et sådan arbejde skal også bidrage til at realisere de aftalte mål i EU2020 og European Semester. Denne metode har på en række andre områder vist sig frugtbar og vist sig som et godt instrument til at medlemslandene kan udveksle viden og praksis på det sociale område.

For så vidt angår Kommissionens forslag omkring sociale entreprenører skal DA pege på, at det er nødvendigt, at de fungerer på markedsvilkår uden offentlige støtte, da de ellers let kan udvikle sig til offentlige aktiveringsfabrikker.

Herudover vil DA forbeholde sig ret til at tage stilling til mulige konkrete forslag på området fra Kommissionen, når de foreligger.

LO

LO finder, at den fremsatte meddelelse indeholder mange interessante betragtninger, der kan medvirke til at skabe øget vækst og beskæftigelse og sikre en opfyldelse af Europa 2020-målsætningen. LO er også opmærksom på, at meddelelsen anvender den åbne koordinationsmetode og således ikke medfører egentlige retsakter på området.

Vi er dog betænkelige ved, at der i en række tilfælde henvises til de landespecifikke anbefalinger. Det er vores opfattelse, at Kommissionen kun skal kunne udstede anbefalinger i forhold, der er omfattet af EU kompetence og EU-lovgivning. Dette afspejles i den igangværende diskussion om Kommissionens kompetence vedrørende lønspørgsmål, som blev aktualiseret ved, at EMCO den 1. februar 2013 indkaldte arbejdsmarkedets parter for alle 27 EU-lande til en drøftelse af dette.

Forslaget i pkt. 4.1 om indførelse af sociale obligationer bør nærmere præciseres, da det ikke fremgår klart, hvad der menes, og det er vanskeligt at se, at sociale programmer skal organiseres, så de er profitgivende og dermed attraktive investeringsobjekter.

Det skal samtidig præciseres, at det er medlemsstaternes kompetence at beslutte, om social service skal ske i offentligt eller privat regi. Bemærkningerne i pkt. 4.2 om at sikre et tilstrækkeligt indkomstgrundlag kan vise sig problematiske, hvis Kommissionen indfortolker lønspørgsmål under denne bestemmelse.

Ifølge traktatens art. 153 stk. 5 har Kommissionen ikke kompetence i forhold til indgåelse af kollektive aftaler om aflønning. Det skal samtidig præciseres, at Danmark ikke har en minimumsløn og arbejdsmarkedets parter ønsker ikke, at en sådan gennemføres i Danmark.

I konklusionens afsnit 1 siges, at Kommissionen igennem de landespecifikke anbefalinger og de efterfølgende europæiske semestre vil sætte fokus på reformer af socialforsikringssystemerne, socialinvesteringer og aktiv inklusion. Dette kan danne basis for en ret omfattende indblanding i landenes ret til at tilrettelægge social service og beslutte, hvorledes denne skal finansieres. I samme afsnits pkt. 3 nævnes den sociale dialog, som i øjeblikket diskuteres i forhold til udviklingen af den økonomiske og monetære union. LO skal påpege, at social dialog i europæisk sammenhæng er dialog mellem arbejdsmarkedets parter og i samarbejde med Kommissionen i de i traktaten fastsatte muligheder for, at parterne indgår aftaler.

LO mener endvidere, at en udvidelse af den sociale dialog skal ske gennem en udbygning af den allerede eksisterende makroøkonomiske dialog. Det har ikke været muligt inden for høringsfristen at indhente bemærkninger fra LO's medlemsforbund, hvorfor LO forbeholder sig ret til senere at fremsætte supplerende bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdning

Alle medlemsstater tog Kommissionens præsentation af meddelelsen på Rådsmødet d. 28. februar til efterretning.

10. Regeringens generelle holdning

Danmark støtter, at Kommissionen inden for EU-2020-strategien og den åbne koordinationsmetode opfordrer medlemsstaterne til en række initiativer på det sociale område med henblik på at effektivisere metoderne til gavn for borgerne og samfundet.

Det bemærkes, at overvågning og koordination indenfor den åbne koordinationsmetode bør ske indenfor de allerede eksisterende fora herunder den Sociale Beskyttelses Komité, Beskæftigelseskomitéen, Sundhedsgruppen på højt plan samt den Økonomisk-Politiske Komité og i samarbejde mellem disse.

Det er i lyset af den økonomiske krise i dansk interesse, at medlemsstaterne bestræber sig på at anvende budgetmidlerne så effektivt som muligt og samtidig sikrer bedst mulige betingelser for den sociale sammenhængskraft. Sidstnævnte er centralt med henblik på at undgå eksport af fattigdom over grænserne.

Den åbne koordinationsmetode har hidtil haft effekt på flere områder i debatten om de demografiske udfordringer, ikke mindst med henblik på pensionernes tilstrækkelighed og økonomiske bæredygtighed samt ældre menneskers tilknytning til arbejdsmarkedet. Også på dette område er Danmark foregangsland, og det kan støttes, at dette arbejde fortsættes.

Regeringen er helt enig i, at instrumenterne til udveksling af god viden og praksis på det sociale område mellem medlemslandene skal forbedres. Det er vigtigt, at få en bedre kortlægning af, hvilke metoder der virker bedst i forhold til borgerne og til at udnytte ressourcerne bedre.

Fra dansk side er man også enig i, at medlemsstaterne skal blive bedre til at håndtere hjemløshed således, at eksport af fattigdomsproblemer her over grænserne forhindres.

Derudover er regeringen positivt indstillet over for meddelelsens fokus på bekæmpelse af ulighed i sundhed samt vigtigheden af sundhedsfremme, forebyggelse og økonomisk bæredygtighed i sundhedsvæsenet.

Regeringen hilser Kommissionens henstilling om investering i børn velkommen. Henstillingen er i direkte forlængelse af regeringens prioritering af børns velfærd samt indsatserne mod negativ social arv ved at sikre lige muligheder for alle børn.

Regeringen vil i øvrigt tage stilling til eventuelle konkrete forslag fra Kommissionen, efterhånden som de fremsættes.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg d. 22. februar 2013.